

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

I/II

V. A. V. DRIEBEIN

AF

R. C. MORTENSEN

I

SÆRTRYK AF

JONSTRUPBOGEN

14. BIND

V. A. V. Driebein

Viggo Andreas Vilhelm Driebein blev født i København Torsdag den 27. Juli 1820. Student fra Borgerdydskolen paa Christianshavn 1839. Theologisk Candidat 1849. Fra 1848 Lærer ved von Westens Institut. Fra 1864 til Slutningen af 1868 Forstander for Ranum Seminarium og tillige Sognepræst til Bjørnsnolm og Malle. Derefter Forstander for Jonstrup Seminarium til sin Død Fredag den 25. Oktober 1878. Ovenstaaende Billede er lavet efter et Fotografi, der er taget kort efter den 1. Oktober 1877.

V. A. V. DRIEBEIN

Af R. C. Mortensen.

I.

VIGGO DRIEBEIN bevarede gennem sit hele Liv en stor Respekt for sine Forældre, og det har en vis Interesse at faa Noget at vide om *deres* Liv, før man hører om *hans*.

Faderen, Johan Vilhelm Driebein født 1789 i fattige Kaar, havde tyske Forældre og tilhørte selv en Tidlang den tyske Menighed i København. Han lærte Murerhaandværket, begyndte i smaa Kaar men endte som en særdeles velhavende Mand, idet han efterhaanden blev Eier af flere solide Eiendomme i København. Han var et udpræget Villiesmenneske, en fast Karakter, hæderlig til Fingerspidserne og altid fremadgigende. Hans hele Liv var en Væxt mod det Bedre, — stadig fremad, stadig opad. I sin Ungdom og første Manddom var han opbrusende og heftig, kraftigt reagerende, naar han mødte Modstand, og det gjorde han som alle ærgerrige og fremadstræbende Mennesker ofte. Æren og den sociale Fremvæxt var Alt for ham, men da han var bundhæderlig, førte dette ham ikke paa Afveje, det bevirkede tvertimod, at han aandelig talt kom til at hæve sig over de fleste af sine Jævnlige. Han havde i sine Barneaar modtaget en yderst ringe Undervisning, men han forstod at erhverve sig Kundskaber og Indsigt i Mangt og Meget. Han var dels i den fattige Bydel, hvori han længe boede, og dels iblandt Haandværksskammeraterne Vidne til megen Daarligdom, ja Ryggesløshed, men han holdt sig fra Ung af udenfor alt Sligt. Hans Æresfølelse bød ham at hæve sig over dem, der levede et slet Levned. Man kunde synes, at han tænkte for meget paa den ydre Anseelse og navnlig paa at kæmpe sig ud af Fattigheden og blive Eier af denne Verdens Gods, men man

maatte erkende, at det ikke *alene* var det Ydre, det kom ham an paa, og at han efterhaanden, som han blev velhavende, med stor Redebonhed hjalp Andre, hvor han kunde se, at Hjælpen kunde komme til Nogen, der virkelig fortjente at hjælpes. Han erklærede ofte, at hans Valgsprog var Jesu Ord:

V. A. V. Driebein

Alt, hvad I vil, at Menneskene skal gøre imod Jer, det skal I ogsaa gøre mod *dem*, og han indprentede sine Børn at leve efter dette Ord.

De kunde forresten ikke undgaa at se, at han ogsaa selv søgte at leve i Overensstemmelse med det. Det var iøvrigt med ham ganske som det i Regelen er med Folk, der sætter store Fordringer til egen Arbejdsomhed, Sparsommelighed og Hæderlighed: Han dømte strengt om Andre, meget strengt, ja ofte

altfor strengt, men med Aarene blev hans Domme mildere, han lærte bedre og bedre at forstaa menneskelig Svaghed og Ufuldkommenhed.

Han havde stor Ærbødighed for al Dygtighed, ogsaa for den, der laa udenfor og over hans Synskreds, men hvor han blev Vidne til, at den Dygtige vilde benytte sin Overlegenhed til at underkue den mindre dygtige, vakttes hans Harmes, og han skred ind, hvor han kunde. Hans Sympati laa altid hos Den, der havde Villie til moralsk og pekuniært at arbeide sig fremad, — naar Villien var der, saa maatte man, mente han, kunne bære over med, at det stod noget tilbage med Dygtigheden. Den, der ved egen Dygtighed kan arbeide sig frem, er lykkeligere end Den, der maa stole paa Andres Hjælp, og derfor er det nødvendigt at indprente Alle, navnlig de Fattige, Bevidsthed om Sparsommelighedens Værdi baade i materiel Henseende og i moralsk. Livet skal dog naturligvis ikke være lutter Sparen og Spinken og lutter Arbeide, tvertimod er et vist Maal af Nydelse baade tilladeligt og ønskeligt, men en Del af, hvad den store Mængde betragter som Nydelse, bør banlyses. Hertil regnede han først og fremmest, som noget aldeles unaturligt, Tobaksrygning, og han paavirkede af al sin Magt sine Sønner, hvad Brugen af Tobak angaar, og det med det forbausende Resultat, at de erklærede, at de aldrig vilde ryge. Et mærkeligt Vidnesbyrd om deres Kærlighed til og Respekt for ham er, at de alle Tre, Præsten, Guldsmeden og Lægen, holdt Løftet til deres Dødsdag. Lad dette være nævnet som Paradigma, naar Talen er om den store Indflydelse denne Mand havde paa sine Børn.

Født og opvoxet i Enevældens Tid og mens der blev talt og skrevet Meget om den franske Revolution kunde han, selv om hans Læsefærdighed i hans første Svendedage endnu var ringe, ikke undgaa at komme til at tænke over Statens Forhold til de borgerlige Erhverv, og han forbausede ofte sine Standsfæller ved sine Udtalelser om Nødvendigheden af, at Befolkningen fik Lov til at øve en vis Indflydelse paa Udstedelsen af Love og Anordninger. Kort før og efter den Tid, da hans ældste Søn, Viggo, blev født, var det at den forhenværende Præst og Adjunkt Doctor Dampe vakte Opsigt ved sine revolutionære

Ideer, men det stred mod Johan Driebeins moralske Følelse at ville, som Doctor Dampe*), appellere til Massernes *voldelige* Magtudfoldelse, han mente, at man ad fredelig Vei kunde ordne Forholdene, og han hilste derfor med stor Glæde den første Stænderforsamlings Sammentræden 1835 og med Begjæstring Grundloven af 1849, men det maa tilføies, at han senere fandt, at »Folket« spændte Buen for haardt; han mente, at der vel tiltrængtes en Indflydelse fra Folkets Side, men at den var givet paa en saadan Maade, at der var aabnet en skæbnsvanger Udsigt til, at Talmængden kunde overvælde Kundskaben og Indsigten.

Han var af tysk Slægt. Men ingen ægte Dansker kan være mere dansk i Sindet, end han var. Han var 59 Aar, da Krigen med Tyskland i 1848 brød ud, saa om Soldatertjeneste var der for hans Vedkommende ikke Tale, men han fulgte denne Krig saavel som den i 1864 med stor Spænding. Sønnen Viggo Driebein sagde i den Tale han holdt ved Faderens Begravelse:

»Have vi ikke seet ham græde Glædestaarer ved Danmarks
 »Seire? Have vi ikke seet ham bøiet til Jorden ved dets Neder-
 »lag? Enhver, som kjendte ham, vil i Landets Trængselstid
 »mangen Gang have fundet ham opløst i Smerte eller med
 »Øiet funkklende af Harme over den Uret, som tilføiedes os.«

Johan Driebein blev efterhaanden Indehaver af forskellige Eiendomme i Byen — Holmensgade, Møntergade, Sølvgade og endnu flere — og han var klog nok til ikke at indlade sig paa usikre Forretningsforhold, men han led nogle Gange store Pengetab ved at støtte Paarørende, for ved saadanne Leiligheder var jo Hjærtet med i Spillet. Det smukkeste Vidnesbyrd om hans Personlighed, hans Menneskeværd skal en fremmed Pen ikke skildre, det skal her bæres frem af de Ord, Viggo Driebein talte ved hans Kiste**):

»Skal jeg minde Eder og mig selv om, hvad han har været
 »for os? Du, vor Moder, som hviler hjemme paa dit Sygeleie,

*) Dampe blev 1821 fængslet.

**) i Holmens Kirke Onsdagen den 1. April 1868.

»men hvis Tanker visselig dvæle her iblandt os, du har i det
 »lange Liv, som du har henlevet ved hans Side, havt mange
 »tunge Tider, Dage fulde af Møie og Bekymring; men hans
 »Hjerte hængte dog ved dig, du har sikkerlig ofte erfaret, at
 »han ikke kunde være dig foruden; jeg veed ogsaa, at du havde
 »ham inderlig kjær; det Kys, som du trykkede paa den Afdødes
 »Pande, sagde Mere, end hvad Ord kunne udtale.

»Og vi, hans Børn, og dertil regner jeg ogsaa dem, hvem
 »han modtog som Døttre*), og af hvem han ogsaa oppebærer
 »Døttres Kjærlighed — Enhver efter sin Eiendommelighed og
 »sine Evner — kunne vi vel optælle eller maale hans Velgjer-
 »ninger imod os? Jeg mener — sagde han engang — jeg me-
 »ner, at jeg har gjort for mine Børn, hvad en stakkels Fader
 »formaaer. Det blev sagt med en Blanding af Ydmyghed og
 »Selvfølelse, og han havde Ret, Paa en Tid, da han endnu sad
 »i knappe Kaar, og da saa godt som al hans Omgivelse kun
 »var beskjæftiget med at tænke paa den blotte Nødtørft eller
 »med at forøde Livet paa saa let en Maade som muligt, da
 »sendte han med Afsavn paa sig selv og vor Moder, der trolig
 »stod ham bi, sin ældste Søn**) til Studering; og siden, som
 »hans Kaar bleve bedre, deelte han villig og i rigeligt Maal sin
 »Eiendom med os; sparsom paa sig selv, var han rundelig, naar
 »det gjaldt Noget, der kunde være os til Gavn eller Glæde. Thi
 »hans bedste Glæde var det, naar det gik os vel; ja tilsidst le-
 »vede han, der fordem havde stillet saa mange og saa store
 »Krav til Livet, næsten kun i sine Børn. Det syntes mig ofte,
 »som om han var bleven et Barn af sine egne Børn; men i
 »et Stykke vedblev han at være Fader fuldt og heelt: i Kjær-
 »lighedens Styrke og i Formaningen til, at vi skulle elske hver-
 »andre. Mine kjære Søsken! vi ville ofte tale sammen om
 »ham, om hans Kjærlighed til os; i denne Følelse af at være
 »optagne i hans Hjerte, ville vi vide os forenede til Eet, og
 »her ved hans Kiste ville vi love hverandre ikke at svinge det
 »sidste Ønske, som vor Fader udtalte, at vi skulde holde sam-
 »men i Kjærlighed, i Trofasthed og enes om at være til Støtte

*) Viggo Driebeins Kone og flere andre Paarørende.

**) Viggo Driebein selv.

»for vor Moder i hendes Alderdoms Dage, og for hverandre
»indbyrdes.

»Du vor himmelske Herre og Frelser, som saa mildelig irette-
»satte Martha, der gjorde sig Uro og Bekymring med mange
»Ting, ja som irettesatte hende saa mildeligt, fordi du vidste,
»at der i Dybden af hendes Sjæl gik en Understrøm, hvis Løb
»førte til Himlen, — du Herre, der talte saa mildeligt til den
»Skriftkloge, som havde aflagt det Vidnesbyrd, at der er een
»Gud og ingen foruden ham, hvem man skal elske af ganske
»Sjæl, af al Evne og Formue, og at man skal elske Næsten
»som sig selv, thi dette er Mere end alle Brændoffre og Slagt-
»offre, du, der talte saa mildt og sagde til ham: du er ikke
»langt borte fra Guds Rige — vi bede dig, antag dig i din uen-
»delige Barmhertighed ogsaa denne arme Synder, siig det ogsaa
»til ham, der visselig ikke var stor i sine egne Tanker, men følte
»sig fattig og ringe iblandt Mennesker og følte sig som Intet
»ligeoverfor Gud, siig ogsaa til ham: du er ikke langt borte fra
»Guds Rige. Og som du gav ham, der stundom havde følt stor
»Ængstelse ved Tanken om Dødsøieblikket, Naade til at gaa
»bort herfra uden Vildelse, uden haard Dødskamp, saa stille
»og blidt, idet han befalede sine Nærmeste i Guds Varetægt og
»opsendte en Bøn — om end i Skrøbelighed — for sin egen
»Sjæl, saa tage du nu det sidste Slør fra hans Øine og være
»ham en mild og naadig Dommer. Amen i Jesu Navn.«

Johan Driebein blev begravet paa Assistents Kirkegaard i den tyske Menigheds gamle Afdeling og i den murede Begravelsesplads, han selv havde ladet indrette for sin Stedfader, den fattige Skomagermester Johan Carl Fleischer (død 1811) og sin Moder Dorothea Louise født Schlicht, der var bleven gift med denne Skomager. (Hun døde 1832.) En af Viggo Driebeins allernærmeste Venner, Provst Bruun Juul Fog, den senere Biskop, henvendte ved Graven nogle faa Ord til Forsamlingen, foretog Jordpaakastelsen og bad derpaa Herrens Bøn. Det store Gravsted, som man fra 1869 at regne nu fik købt paa 100 Aar, kom senere efter Bestemmelsen til at huse ogsaa andre Familie-medlemmer, deriblandt Viggo Driebein og hans første Hustru.

Joh. Driebein var gift med Juliane Marie Teller, Datter af en fattig Skræddermester, der maatte opgive sit Haandværk for at blive ansat som Bud i Adressekontoret. Hun bar ganske de samme Navne som hendes to Aar yngre Søster, der døde i den spæde Alder. Hele sit Liv igennem havde hun et svagt Helbred,

Juliane Marie Teller

og dog naaede hun at blive 74 Aar gammel. Hun var i sin hele Færd et lysende Exempel paa Trofasthed og Hjemmeflid, og der var i Hjemmet Meget at gøre, idet man dær ikke alene sørgede for sine Egne men i høi Grad inddrog fattige Slægtninge under Hjemmets Vinger. I en lang Aarrække kneb det meget med Udkommet, men Ægtefællerne var enige om alligevel at støtte dem, det kunde nytte at støtte.

Mens Manden altid var fyldt med Planer om at hige fremad for gennem sit Arbejde udenfor Hjemmet bestandig at naa høiere

Stader, større Goder, stod hendes Hu til at være tilfreds efter Bibelens Forskrift: Nøies med, hvad I har. Mens *hans* Tanker og Planer strakte sig vidt ud, dvælede *hun* helst ved den nærmeste Kreds og ved de Sysler, som krævedes af den, de Pligter, som i snævraste Forstand er Hjemmets. Uagtet hun ikke forstod sin Mands ivrige Fremadhigen og ikke sympathiserede med den, mente hun dog, at Manden er Kvindens Hoved, »som skrevet staar«, saa at hun blot havde at bøie sig og lade ham raade, og Børnene havde et levende Indtryk af, at Forældrene, uagtet de ikke havde for Skik at *tale* om deres Følelser, i høi Grad nærrede sand Kærlighed til og Agtelse for hinanden. Da Manden kastedes paa det sidste Sygeleie, blev det langt og meget drøit; men uagtet hun følte sig meget svag og skrøbelig, var hun utrættelig i at passe og pleie ham. Kun i tre Maaneder overlevede hun ham. Han døde den 25. Marts 1868 og hun den 26. Juni.

Ogsaa ved hendes Begravelse talte Viggo Driebein og Husets Ven, Provst Fog. Begge dvælede de ved hendes trofaste, opofrende Sind, hendes Værdi for Hjemmet og for de Slægtninge, som søgte Ly dær.

Karakteristisk baade for hende og for Sønnen er disse Ord:

- »Hun, som hele sit Liv igjennem havde et skrøbeligt Legeme
- »at bære paa, hun kunde dog i al sin Svaghed færdes om ham
- »og sysle med *ham* i *hans* sidste Leveaar. Gud opretholdt hende
- »og gav hende Naade til at være en Støtte for sin Husbond i
- »*hans* Svagheds Dage; jeg troer, at dette har hørt med til Guds
- »opdragende Førelser med disse To: han, den Stærke, skulde
- »blive svagere end den Svage, fordi han skulde lære, at under
- »Guds Haand bliver Menneskets Styrke til Svaghed, og deres
- »Svaghed til Styrke — og hun, ja hun skulde endnu have den
- »Glæde, midt i sin egen Skrøbelighed at kunne være til Hjælp og
- »Trøst for ham. Men da *han* gik bort, fra det Øieblik vare
- »hendes Kræfter udtømte, fra det Øieblik har hendes Liv været
- »en uafbrudt Hensygnen, et uafbrudt: holder mig ikke tilbage,
- »men lader mig fare . . . . . vistnok vare disse Tvende saare
- »forskjellige, og et heelt forskjelligt Syn havde de paa Livet.
- »Det har i tidligere Dage undertiden forekommet mig, at her

»var sammenføiet, hvad der kun lidet passede sammen; men
 »jeg har lært at skjønne, at der tiltrods for al Forskjellighed
 »dog i Sjælens Inderste gjemtes en Kraft, som drog dem sam-
 »men, og som efter 48 Aars Samliv — i hvilket den Ene sjælden
 »havde været en Dag fraværende fra den Anden, og i hvilket
 »de trofast have deelt Glæder og Sorger, Arbeide og Hvile med
 »hinanden — var voxet i Inderlighed, og som nu ogsaa har
 »bragt dem til at lukke deres Øine næsten paa samme Tid. . . .

»I Fjerdedelen af et Aar ere vi Søkende blevne faderløse
 »og moderløse. Det er en Tilskikkelse, som vel maa fylde vort
 »Sind med dyb Alvor. Fra at være Børn ere vi pludselig blevne
 »de Gamle; thi skjøndt i den modne Alder have vi dog indtil
 »nu havt Fader og Moder at holde os til; hos dem have vi søgt
 »Raad og Hjælp i vore Sorger, og vi kom aldrig forgjæves; til
 »dem have vi betroet vore Forhaabninger, og de have haabet
 »med os; med dem have vi faaet vor Glæde mangfoldiggjort;
 »hver en blid Tilskikkelse, som blev sendt mig til Deel, hvert et
 »lille Fremskridt, som jeg meente at spore, ja hver en For-
 »bedring og Forskjønnelse i min Præstegaard og Have — det
 »var den bedste Deel af min Glæde, at jeg kunde fortælle Eder
 »derom, I kjære Bortgangne; nu er der Ingen paa Jorden, som
 »vil høre paa mig med Eders Øre og Eders Sind — nej, nu
 »ere vi selv rykkede op i de Ældstes Række, nu er det til os,
 »at Børnene i vor Slægt skulle see op, det er os, der skulle være
 »Hjælpere og Veiledere. Det er en Gjerning, som vi ikke kunne
 »bære uden alvorlig og inderlig Bøn til Gud, at Faders og Mo-
 »ders Kjærlighed til os og Trofasthed imod os maa styrke os
 »til i dette Stykke at blive som de.«

Af disse Sønnens Ord skønner man, at det er rigtigt, hvad
 der i denne Afhandling er fremhævet om den store Hjælp og
 Støtte ikke alene *Børnene*, det vil sige Præsten, Guldsmeden,
 Fru Volqvartz og Doctoren stadigvæk, trods de selvstændige
 Mennesker, de var, men ogsaa en Kreds af fjernere Slægtninge,
 fik i Murerens Hjem. Man kan dristigt stole paa, hvad
 Viggo Driebein siger i denne Ligtale, thi vel hører man ofte
 ved Begravelser, at Præsten (desværre) fremkommer med

en aldeles usandfærdig Ros, men Viggo Driebein talte om Ting, han vidste god Besked med, og en Mand af hans Støbning vilde aldrig falde paa at besmykke Nogetsomhelst, ikke engang, naar det gjaldt dem, han holdt allermest af.

I Kapellet talte Provst Fog. Ogsaa hans Tale fremhævede den store Betydning, Murerhjemmet havde haft som Samlingssted for dem, der trængte til kærlig Omsorg. Det kan ikke siges tydeligere, end Provsten gjorde det:

»Og nu har Herren, troer jeg sikkert, ogsaa udvalgt for hende den bedre Deel i Himlen. Thi jeg tænker, at han vil sige til hende: jeg var hungrig, og du gav mig at æde, jeg var tørstig, og du gav mig at drikke, jeg var fremmed, og du tog mig til dig. Ydmyg, som hun altid var, vil hun svare: ak nej, Herre, aldrig har jeg forstaaet, eller er der forundt mig Leilighed at gjøre noget for dig. Men han vil sige: hvad du har gjort imod een af mine mindste Brødre, har du gjort imod mig.«

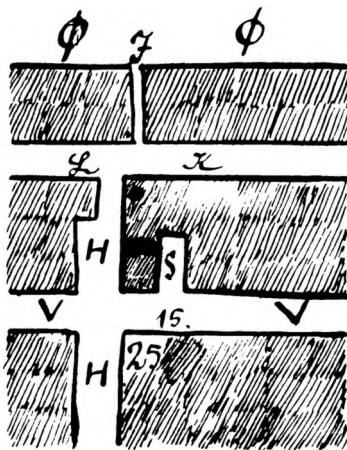

Johan og Juliane Driebein havde fire Børn, og de tre ældste blev født, mens Familien boede i Ulkegade, eller, som den fra 1824 af kom til at hedde, Holmensgade, Nummer 118*), 1860 ændret til Nummer 17. Det Hus er ikke til mere. Da man 1933 atter havde ændret Gadenavnet, idet man kaldte Gaden Bremerholm, var baade dette og alle de andre (der var ialt 12), der laa fra Lille Kongensgade og ned til Vingaardsstræde, nedrevne, og Arealerne benyttede dels til Magasin du Nords Udstillingslokaler, dels til det brede Fortov, der befinder sig foran dem. Paa den vedføjede Skitse betyder Ø Østergade, I er Integade, L K Lille Kongensgade, H er Holmensgade. S = Smedens Gang, og V er Vingaardsstræde. Den sorte Plet paa Hjørnet af Lille Kongensgade og Holmensgade betegner Nummer 1 i Hol-

---

*) Der er hverken her eller andre Steder, hvor nye Gade- eller Nummerangivelser er anført, taget Hensyn til det Tidspunkt, paa hvilket Myndighederne besluttede, at Ændringen skulde lide Sted, men udelukkende til det Aar, da »Veiviseren« første Gang anvendte den nye Betegnelse, thi først fra dette Tidspunkt har Ændringen faaet praktisk Betydning.

mensgade, og den sorte Firkant, der strækker sig fra Holmensgade over til Smedens Gang, er Nummer 17, altsaa Viggo Driebeins Fødested. Hjørnesteedet 25 er ogsaa nutildags Nummer 25, men altsaa i Bremerholm. Stiller man sig i Vingaardsstræde ud for Nummer 15, saa staar man, som det let sees paa Skitsen, omtrent overfor det Sted, hvor Smedens Gang begyndte, og vandrer man derfra i Bremerholm op ad det Fortov, der løber langs Udstillingslokalerne, saa vandrer man hen over den Grund, hvorpaa Driebeins Eiendom laa, indtagende det 4de smalle Grundareal, regnet fra Vingaardsstrædehjørnet. Saa fattigt og smalt, der dengang var her — se for eksempel Integade — saa rigt og bredt strækker nu Bremerholm sig op til Østergade! Her er der sandelig ingen Anledning til at udbryde: Sic transit gloria mundi!

Johan Driebein havde i 1819, da han skulde til at holde Bryllup, købt den Eiendom, Talen er om, men Eet er formelt at købe, et Andet er at betale, og det kneb svært med at skaffe de Penge, der nødvendigvis skulde bruges til Afvikling af Købesummen, og i 1830 saa han sig nødsaget til at gøre et stort Laan. I den Anledning beskikkede Magistraten Murmester H. O. Blom og Tømremester Fr. L. Brede til »at begive dem til det

»i Begjeringen nævnte Sted No. 118 i Holmensgade, for Samme med alt Dets muur- og nagelfaste Tilbehør, i Overværelse »af Vedkommende, at beskrive, samt derefter skjønne og vurdere, hvad bemeldte Eiendom til Prioritets Efterretning for» svarlig kan være værd.« Af den Beskrivelse, Vurderingsmændene sendte ind til Magistraten, ser man, at Eiendommen bestod af et fire-Etagers Forhuus, der var paa 4 Fag, havde 2 Kviste*) og vendte ud mod Holmensgade, dernæst et mod Sme-

*) »Mod Gaden et Grund Muuret, Forhuus, 4 Fag Bred, 4 Etager høi med Vingkel Tag hvorpaa 2de Tagqvister med Frondespis, mod Gaarden, Gebruken Tag, og et til Stødende Grund Muuret Sidehuus i 2 Fag i Ligehoide med Forhuuset, og forenet med samme.«

dens Gang vendende Hus paa 2 Etager med 6 Fag, samt en 4-Etagers Sidebygning, der forbandt de to Gadehuse. I Gaarden var der et Trappehus, teglhængt og opført af Tømmer og Bræder, der førte op i Etagerne. Om det mellem Husene liggende Gaardsrum udtaler Dokumentet sig saaledes: »i Gaarden et »Dobbelt Teglhængt, Lokum af Tømmer og Bræder Et Maadelig Gaars Rum som er Belagt med Muursteen paa Kant — »Een Porsion Frisk Pompe Vand med Jerren Pompe Reskab, »til Stædet Brand Reskab.«

Det lader sig ikke afgøre, i hvilken Etage Familien Driebein boede, thi de Mandtalslister, der indeholdt Besked derom, er forlængst gaaet tabt, og »Veiviseren« giver ingen Oplysning om Forholdet.

Eiendommen blev af de foran nævnede Vurderingsmænd i 1830 taxeret til »8200 Rigsbankdaler i Sølv«*), og da Laanet var gjort, blev den ombygget. Paa det vedføjede Billede ser man ved Siden af Café Amerika den ogsaa senere noget ombyggede Eiendom med dens Holmensgade-Façade. Cafeen i Gadens Baggrund laa i Lille Kongensgade (den er nu borte, saa at der er fri Passage lige ud til Østergade), og det Hus, som umiddelbart til høire Side for Cafeen fremviser sin hvide Gavl, er Holmensgade Nummer 1, altsaa det, som paa den aftrykte Grundplan er betegnet med en sort Plet. Men hele Billedets høire Husrække og Lille Kongensgades Café saavel som Integade (der fandtes lidt mod høire Side bagved Caféen) er nu Dele af den brede Gade Bremerholm.

I Aaret 1834 flyttede Johan Driebein, dog uden derfor at sælge Eiendommen i Holmensgade og Smedens Gang**), til Møntergade, det nuværende Nummer 8, og 1836 derfra til Fiolstræde (det nuværende Nummer 34). 1859 flyttede han til Kronprinsessegade (det nuværende Nummer 10), og hvert af disse Steder var han Husets Eier. Da han i 1868 døde, var han Ejer af Kronprinsessegade 10, Sværtegade 9 og Sølvgade 3.

Torsdagen den 27. Juli 1820 blev Viggo Driebein født, og

*) Den var 1819 købt for 6509 Rbd. foruden Sølvskatten, som er 426 Rbd.

**) Den beholdt han indtil 1866.

Holmensgade Numrene 1 til 19.

Torsdagen den 12. Oktober blev han døbt til Medlem af Sanct Petri tyske Menighed.

Den, som er vant til at have med Kirkebøger at gøre, ved, at vel hedder man *juridisk seet* det, som staar anført i Daabsprotokollen, men at Mange med fuld *moralsk Ret* kan hævde, at de slet ikke hedder saadan, thi den Embedsmand, der har indført Navnet i Protokollen, har skrevet anderledes, end han havde Lov til at skrive. Det er en sørgelig Kendsgerning, at Protokolførerne i mange Tilfælde har været skandaløst ligegyldige med deres Arbejde eller af sproglig Uvidenhed har stavet Navne galt.

Viggo Driebein hører til dem, der har faaet et galt Navn indført i Kirkens Protokol. Hans Fader kaldte ham, og han selv kaldte sig alle Dage, Viggo Andreas Vilhelm Driebein, men Petri Kirkebog har, som vedføjede fotografiske Gengivelse viser, paa hele tre Steder forvansket hans Navn.

Viggo Andreas Vilhelm Driebein
 .Driebein.
 Torsdag d. 12.
 Oct. 1880.

Hans Søskende har derimod faaet den rigtige Stavemaade indført for Efternavnets Vedkommende, men hvad Fornavnene angaar, da er een af Brødrene, Carl Valdemar, i Sankt Petri Kirkebog kaldet Karl Waldemar, hvilket Ingen i Slægten nogensinde har villet godkende.

Da Viggo Driebein gennem hele sit Liv vedligeholdte en levende Forbindelse med sine Søskende, maa man vide det Nødtørftigste om disse, og der hidsættes derfor her en kort Beretning om hver af dem. Den, der, hvad Alderen angaar, stod ham nærmest, var *Edvard*. Da Viggo blev født, blev Faderen indført i Kirkebogen som Maurergesell, men da Edvard Lørdag den 13. September 1828 saa Lyset, var Murersvenden steget et

Driebein-Slægtens sidste Led.

**Johan Carl Edvard Driebein, født den 18. Januar 1860, hans Hustru
Vilborg Helene, født Rud, og deres Datter Ellen Driebein.
(Efter et Fotografi fra 1924).**

Trin opad: han var Maurerpolierer*), det vil sige, hvad vi nu-tildags kalder Murerformand. Edvard blev Guldsmedemester og Juvelerer, og hans Søn Carl, der først var Gartner, men siden 1893 udelukkende Eiendomsbesidder, er endnu i Januar 1937, da disse Linier skrives, i Live. Ogsaa Hustruen Vilborg Helene, født Rud, lever. De blev viede den 9. Juli 1886 i Frue Kirke i København og har altsaa ifjor holdt Guldbryllup. Naar de og deres Datter Ellen engang er døde, er Slægten Driebein forsvundet fra Danmark.

Johan Driebein var Murpolierer endnu da det tredie Barn, *Marie Louise*, Tirsdag den 9. August 1831, blev født. Hun blev gift med Grosserer F. C. Volqvartz, men Ægteskabet blev (ved *hans Skyld*) ulykkeligt, saa at deres Samliv blev ophævet. Mens de levede adskilt fra hinanden, tilbragte hun flere Gange lange Tidsrum hos Viggo Driebein, og mange Jonstruppere mindes hendes venlige, noget sky og sørgmodige Væremaade og hendes henrivende Klaverspil. Ogsaa Sønnen Otto, der endte som Apotheker i København, tilbragte en Del Feriedage hos Viggo Driebein. Han blev forøvrigt opdraget hos Pastor F. P. N. Nansen, Forfatteren Peter Nansens Fader. Grosserer Volqvartz, der i Foraaret 1863 gik fallit, hvilket voldte Johan Driebein et stort pekuniært Tab og mange Bryderier, var en urolig Natur, og omsider drog han til Amerika for om muligt at kunne blive indpasset i nye Forhold. Han havde alle Dage været meget stærkt theaterinteresseret, og derovre, hvor han forøvrigt giftede sig, lykkedes det ham at blive Skuespiller, men hans Forhold vedblev at være miserable.

Carl Valdemar, det yngste Barn, blev født i Fiolstræde Søndagen den 8. Mai 1836, og da havde Faderen naaet sin Stands øverste Trin, — han var Murermester. Carl var 16 Aar yngre end *Viggo Driebein*, saa det er let at forstaa, at de først som

---

*) Oprindelsen til dette Ord forklares saaledes: Parleur-macon er i Frankrig den Murersvend, som er sine Standsfællers Parleur, altsaa Fortaler hos Mestrene. Han er et Mellemed mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Tyskerne har fordreiet parleur til polierer, og Danskerne har lavet Tyskernes Maurerpolierer til det endnu værre Murpolierer, altsaa som om Talen var om en Mand, der polerer Mure. Iøvrigt finder man ogsaa jævnlig Formen Muurpoleer. Men kort og godt: Fortidens Murpolierer eller Muurpoleer svarer til Nutidens Murerformand.

Voxne kom i nært Forhold til hinanden. Da Viggo blev theologisk Candidat, gik Carl endnu som Dreng i Efterslægtens Realskole, og først ved den Tid blev der Tale om, at han, ligesom den store Broder, skulde være Student. De bøde endnu som Voxne i Faderens Eiendom — hver i sit Værelse — lige til Carl som medicinsk Candidat for Hospitalstjenestens Skyld maatte flytte hjemmefra (1863), og kort efter blev Viggo Seminarieforstander i Ranum (1864), saa det nære *personlige* Samliv blev altsaa for en Tid afbrudt, men da Viggo Driebein 1869 kom til Jonstrup og altsaa fik nærmere til København, greb de enhver Leilighed til at sees, og Lægen udtalte sig endnu kort før sin Død — han døde 1907, med den største Høiagtelse om Broderens Karakter og Tænkemaade.

De tre første af Ægteparrets Børn, Viggo, Edvard og Marie, blev født omkring ved een eller to Maaneder før Moderens Fødselsdag, som var den 12. Oktober. Dette blev Aarsag til, at man fik ordnet det saaledes, at Daabsdagen blev berammet netop til den 12. Oktober, men Haabet om, at ogsaa det fjerde Barn, Carl Valdemar, kunde blive døbt paa sin Moders Fødselsdag, gav man Slip paa, for han blev født over fem Maaneder før denne store Dag. En Maaned havde man ladet hengaa, før Edvard var bleven døbt, og to før Viggo og Marie døbt, og det lod sig høre, men vente over fem Maaneder —, nej, det turde man ikke indlade sig paa. Derfor blev Carl døbt, da han var godt en Maaned gammel, og Daabsdagen blev Fredagen den 10. Juni. Man fristes til at tænke, at ogsaa denne Dag spillede en vigtig Rolle i Familien, siden Forældrene ikke ventede endnu to Dage, nemlig til det var Søndag.

Der er dvælet ved dette Daabsarrangement, fordi det kaster et klart Lys over Ægtefællernes barnligt fromme Tankegang. Forholdet var tydeligt nok saaledes: Det gjaldt om at hædre Moderen mest muligt, og det betragtedes som en Hæder for hende, at Børnene blev ført til Gud netop paa hendes Fødselsdag, men Hensynet til hende maatte vige, dengang det viste sig, at dersom de ogsaa for Carls Vedkommende vilde opsætte Daaben til Moderens Fødselsdag, var det at tænke mere paa hendes Ære end paa Guds.

V. A. V. DRIEBEIN

AF

R. C. MORTENSEN

II

SÆRTRYK AF
JONSTRUPBOGEN

15. BIND

V. A. V. DRIEBEIN

Af *R. C. Mortensen*

II.

VIGGO DRIEBEIN blev 1829 indsat i Windekildes Skole. Da havde han utvivlsomt forud faaet Undervisning hos en af de mange Jomfruer eller Madamer, som i deres Hjem gav sig af med at undervise Godtfolks Børn i Læsning, Skrivning og Regning. Naar Børnene var nogenlunde perfekte i disse Videnskaber, vandrede de over i en af de mange Privatskoler, Byen vrimlede af — Institutter, som de fleste nok saa flot kaldte sig, og Windekildes laa kun et Par Hundrede Skridt fra Driebains Gadedør, saa det var en naturlig Ting at vælge netop hans.

Johan Peter Windekilde var født 1795 og var Søn af Sognepræst Dines eller rettere Dionysius Windekilde i Køng (Præstø Amt). Denne Præst blev i sin Tid meget omtalt paa Grund af den Ulykke, der overgik ham, da Englænderne huserede paa Egnen: Han samlede skyndsomst alle sine Guld- og Sølvgenstande og andre Kostbarheder sammen og gravede dem ned i Jorden, men da han, dengang Fjenden var væk, vilde grave dem op igen — var ogsaa hans Kostbarheder væk! Hvem der havde taget dem, blev aldrig opklaret. Man yntede om, at havde ikke Fjenden vidst, hvor Præstens Eiendele var gemt, saa var der maaske Venner, der havde vidst Besked, og derefter havde faaet fat i dem.

J. P. Windekildes Moder døde 1805, fire Maaneder før han

fyldte 10 Aar og Faderen, der iøvrigt giftede sig igen, døde 1809, da Sønnen var 14½ Aar gammel. Sønnen har følgelig haft vanskelige Barndomsaar, og det er vel tænkeligt, at den Ustadighed, der prægede hans senere Liv, kan forklares derved. Han blev Student 1814 fra Herlufsholm, hvorefter han begyndte at studere Medicin. Han opgav dog dette Studium og vilde saa være Filolog. Det var de levende Sprog, han havde faaet Interesse for, men han opgav, stærkt tynget af vanskelige pekuniære Forhold, at tage Examen, prøvede snart Et snart et Andet og var navnlig beskæftiget ved et Par private Undervisningsanstalter. I Marts 1826, mens han boede paa Christianshavn, giftede han sig, hvorefter han strax som Institutbestyrer flyttede ind i Admiralgade 163, det nuværende Nummer 19. To Aar efter blev han optaget i Pædagogisk Selskab, men ved Ballotationen var der, foruden 11, der stemte *for* Optagelsen, to, der stemte imod, og var denne Modvind vel ikke i særlig Grad slem for ham, saa kom der senere en anden, der var værre: Paa Generalforsamlingen den 2den Marts 1833 blev han excluderet, fordi han, trods Opfordringer, havde undladt at betale Medlemskontingent, og følgende Pasus blev indført i Bestyrelsens (Directionens hed det dengang) Forhandlingsprotokol:

»Med Hensyn til fremtidige Restancer vedtoges eenstemmig, at den, der paadrager sig Restance af 4 Qvartaler, uden videre betragtes som excluderet, med mindre en Generalforsamling — paa Directionens Forestilling — finder Anledning til at forunde ham Anstand«. Fem Aar efter tyede Windekilde til Provinsen som Lærer*). Der er her dvælet en Smule ved hans Livsforhold, fordi Kendskab til disse kan bidrage til at kaste Lys over Datidens Skoleforhold — altsaa ogsaa Driebeins Levned.

Efter at Driebein havde gaaet 5 Aar i Windekildes Skole, blev han den 16de Oktober 1834 optaget i Den Christianshavnske Borgerdydskole, en af Byens berømteste Skoler. Han kom ind i 3die Klasse B. (Nederste studerende Klasse hed 4de.)

*) Vindekilde blev 1839 Lærer i Helsingør, 1843 i Nestved. Han tog sin Afsked i 1864. Derefter boede han først i Kirke-Stillinge, saa paa Frederiksberg, hvor han døde 1867.

Borgerdydskolen bestyredes dengang af Niels Bygom Krarup, en meget særpræget Personlighed og en af de betydeligste, som dansk Skolevæsen har at opvise. Han var født 1792 og var Søn af den i Seminariernes Historie velkendte Pastor Christian Johan Lodberg Krarup, Stifteren af Borris Seminarium (ved Ringkøbing). Med dette Seminarium stod han i stadig Forbindelse dels gennem Faderen og dels gennem sin Svoger, Claus Nicolai Vilstrup, som først var Lærer dær og siden 1820 dets Forstander. Krarup var Student fra Aarhus og begyndte at studere Theologi, men opgav det, lagde sig efter Sprog og tog aldrig nogen Embedsexamen. Han blev snart landskendt for sit grundige Kendskab til Latin, og selvste Madvig satte ham for dette Kendskabs Skyld meget høit, ja ogsaa fra Udlandet modtog han Anerkendelse: Universitetet i Jena gjorde ham til Doctor og til Æresmedlem af det Latinske Selskab. 1816 var han bleven Latinlærer ved den Christianshavnske Borgerdydskole, og 1818 var han med i den berømte tolvmands Gruppe, som udfordrede Jens Baggesen til en Disput, der skulde føres paa Latin, — et Sprog, i hvilket Baggesen formentlig ikke var i den Grad hjemme, at han vilde kunne optræde med den fornødne Slagfærdighed. 1828 blev Krarup Skolens Bestyrer. Han herskede med megen Myndighed men var i sit Hjerte en Tilhænger af baade Lærer-Raad og Elev-Raad, kun nødte det praktiske Livs Forhold ham til at erkende, at Ideernes Verden ikke altid lader sig overføre til Virkelighedens. Han gennemførte imidlertid en Reform, vi maa omtale, og som netop skyldes hans Lydhørhed overfor, hvad der rørte sig i Disciplenes Tanker. Sagen er denne:

I Krarups første Bestyrertid havde alle Latinskoler delt Undervisningstid: Midt paa Dagen gav man Disciplene fri i to eller tre Timer. Nogle gik hjem, andre drev om paa Gaderne, og nogle blev paa Skolens Legeplads. Naar Middagspausen var forbi, genoptoges Undervisningen, og i en Del af Vinterhalvaaret var det mørkt, naar Disciplene kom hjem fra Skolen. Det hændte nu i Borgerdydskolen, at de to øverste Klasser overrakte Bestyreren et motiveret Andragende, hvori de gjorde gældende, at det vilde være et stort Fremskridt, om man op-

hævede den gængse Tvedeling af Undervisningstiden og indførte en Halvdagsundervisning.*) Lydhør, som Krarup var, trods sin Lyst til selv at bestemme, hvor Skabet skulde staa, drøftede han Sagen med Lærerne, og Enden paa Forhandlingerne blev, at fra den 7de April 1836 havde Skolen een samlet Undervisningstid: Om Sommeren 8—2, om Vinteren 9—3. Denne Revolution vakte Opsigt over det hele Land og gav Anledning til megen Polemik, men den Københavnske Borderdydskole og von Westens Institut fulgte hurtigst muligt den Christianshavnske Borgerdydskoles Exempel, derefter slog ogsaa Metropolitanskolen og Roskilde Latinskole ind i samme Spor, og efterhaanden fulgte de andre efter. Dette var virkelig en betydelig Reform.

Krarup saa med stor Sympati paa »den indbyrdes Undervisnings Methode«, og han anvendte saa Meget af den som gør ligt var, og søgte at faa ogsaa Andre til at lade deres Undervisning præge af den, — det hele Abrahamsonske Arrangement lod sig naturligvis ikke praktisere i en Latinskole.

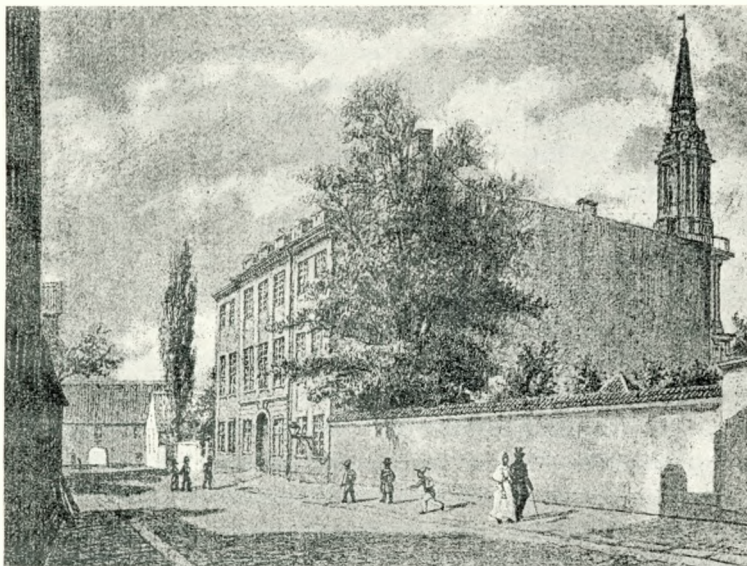
De ved Examen artium opnaaede Karakterer stod for ham som den bedste Maalestok for en Discipels Dygtighed, og han lagde derfor en særdeles stor Vægt paa, at alle Skolens Ordensregler blev fulgt og paa Lærernes praktiske Undervisningsfærdighed. Som en ypperlig Hjælper, hvad Haandhævelsen af Ordensreglerne angaar, havde han i hele Driebeins Lærertid Clophas Svenningsen, som var en dygtig Lærer og paa Skolen var den personificerede Punktlighed, men unægteligt udenfor Skolen førte et mildest talt uregelmæssigt Liv og soldede vældigt sammen med Carl Bagger og andre Ligesindede. Det maa have været hans Dygtighed til Skolearbejdet, der fik Krarup til at se igennem Fingre med Mandens Prvatliv. De, som var udygtige paa Skolen, var Krarup *meget* rap til at skille sig af med.

Da Driebein begyndte at gaa i Borgerdydskolen, boede han i Møntergade 131, det nuværende Nummer 8, og Skolen havde

*) Et Par af disse modige unge Mænd bør nævnes: C. L. T. Hauschultz, der blev Læge i København. H. H. Lefolii, den meget kendte Rektor i Viborg. Terkel Thaning, Provst i Hellested. Hans Egede Schack, Politiker; for mange bedst kendt som Forfatter af Fortællingen »Phantasterne«. H. J. Swane, Bisp i Viborg. C. A. L. Jessen, Præst i Stenløse.

tilhuse i leiede Lokaler i en Bygning, der laa paa Christianshavn lige for Enden af Knippelsbro, saa han havde jo en lang Skolevei. Den blev imidlertid længere endnu, thi 1836 fik Forældrene Bolig i Fiolstræde*) og den 23. Juni samme Aar købte Rektor Krarup den tyske Kirkes Præstebolig i Lille

Borgerdydskolen paa Christianshavn

saaledes som den i Driebeins Skoletid saa ud (dengang: Lille Kongensgade 60, men fra Aar 1860: Wildersgade 5).

Kongensgade 60, hvorefter han den 29. Marts 1837 flyttede derud. Navnet Lille Kongensgade har Intetsomhelst at gøre med den Gade, der nutildags hedder saaledes, men er den Gade, der 1860 fik Navnet Wildersgade. Samtidig ændredes Eiendommens Nummer til 5, og det Nummer har den endnu. Ved denne Flytning vandt Skolen meget. Den havde dengang tolv Klasser, og de fik nu, hvad de havde savnet, mens de var i de leiede Lokaler henne ved Knippelsbro, hver sit eget

*) Nummer 181. Fra Aar 1860 har denne Eiendom haft Nummer 34. Den var i mange Aar kendt under Navnet »Linden«. Dette Navn hentyder til en Afdeling af Pestkirkegaarden, paa hvis Areal en stor Del af Fiolstræde er opført.

Klasseværelse, der med een eneste Undtagelse havde hver sin egen Indgangsdør. Desuden var der nu i Vægge og Døre Ruder saaledes, at man udefra kunde se ind i hvert enkelt Lokale, hvilket lettede Opsynet og dermed gavnede Disciplinen. Desuden glædede man sig meget over, at man nu havde faaet en Legeplads, en Herlighed, Disciplene hidindtil havde maattet undvære, og saa bød den nye Bygning paa en Vidunderlighed, der taler høit til Ære for Krarups Fremsynethed: Han havde faaet indrettet et Centralvarmeanlæg, et Varmluftsanlæg, — det var som alle de første Anlæg af den Slags ufuldkomment, men det berøver ikke Krarup Æren. At Teknikken var saa lidet fremskreden, var jo ikke hans Skyld, og tænk, hvor længe det varede, inden Skolerne overalt fik gode Centralvarmeanlæg!

Driebein havde den ovennævnte Svenningsen til Matematiklærer, den senere berømte Zoolog J. C. Schiödte til Naturhistorielærer og havde naturligvis Krarup i Latin. Sine Kundskaaber i Græsk skyldte han Søren Ludvig Povelsen, der indlagde sig Fortjeneste af Skolen paa en særlig Maade: Krarup havde en mægtig Interesse for Disciplenes Udvikling, søgte stadig at sætte dem i Gang med selvstændigt Arbeide og ønskede meget at skaffe materiel Støtte til dem, der trængte dertil. En af de Veie, han af disse Grunde slog ind paa, var i sit eget Hus at oprette en lille Opdragelsesanstalt, og denne blev i Driebeins sidste Skoleaar bestyret, naturligvis under Krarups Opsyn, af Povelsen. Som Religionslærer har Driebein i hvert Fald i nogen Tid haft C. Rothe, der endte som Sognepræst ved Frue Kirke. Ogsaa C. V. Rimestad, der i Driebeins sidste Skoleaar kom til Skolen, har sin Del i hans Uddannelse (Historie og Geografi); de andre af hans Lærere er kun i en snævrere Kreds kendte nutildags.

Vil man ret danne sig en Forestilling om, hvad en Latinskolediscipel dengang blev beskæftiget med, maa man kende hans Skoles Undervisningsplan. Borgerdydskolen havde en Forberedelsesklasse for de ganske smaa Børn og 5 Realklasser for dem, der ikke vilde studere, men hele denne Afdeling af Skolen ses der naturligvis her bort fra. Foruden disse 6 Klasser var der 7 »Studerende Classer«, den nederste kaldtes 4de.

Iøvrigt giver hostaaende Skema og de dertil knyttede Bemærkninger den fornødne Besked.

Det ugentlige Timeantal.

	1 A	1 B	2 A	2 B	3 A	3 B	4
Latin	12	12	11	11	11	11	11
Græsk	5	5	5	5	5	»	»
Hebraisk	2	2	»	»	»	»	»
Dansk	2	2	2	2	2	3	3
Tysk	2	2	2	2	2	2	2
Fransk	2	2	2	2	2	4	4
Religion og Bibelshistorie...	3	3	2	2	3	3	3
Historie	2	2	2	2	2	2	2
Geografi	2	2	2	2	2	2	2
Mathematik og Regning	4	4	5	5	4	4	4
Tegning	»	»	»	»	»	1	1
Skrivning	»	»	»	1	1	2	2

Herved er at bemærke, at Undervisningen i Hebraisk dannede en Undtagelse, idet kun de, der ønskede det, deltog deri; men naturligvis deltog Enhver, der vilde studere Theologi. Sangundervisning blev ikke givet i Driebeins Tid, og Gymnastikundervisningen laa udenfor Timeplanen: Den blev givet i 5 Sommermaaneder to Gange om Ugen fra Klokkeren 4 til Klokkeren 6. Den var ikke obligatorisk, thi dersom Hjemmet skriftligt anmodede om, at vedkommende Elev maatte blive fritaget, kom han ikke med. Med Svømmeundervisningen (3 Gange om Ugen fra Klokkeren 5 til Kl. 6), forholdt det sig som med Gymnastikken. I begge disse Fag var der altid et stort Antal Elever, og Driebein var med som en interesseret Gymnastiker. Hvad Dans angaar var Tilslutningen som Helhed taget ringe. Et Kursus strakte sig over fire Vintermaaneder, og Danser Bentzen, ansat ved Det Kongelige Theater, var hvert Aar parat til at tage sig af dem, der meldte sig, men det hændte, at der aldeles ingen Deltagere var.

Og nu tilsidst et Ord om Skriveundervisningen: Vel var det en Kendsgerning, at man kunde bruge den Slags mærkelige

Redskaber, der hed Staalpenne, og som Englænderne i de Tider ivrigt søgte at faa solgt her i Landet, ja virkelig ogsaa fik solgt mange af, men det var strengeligen forbudt Borgerdydens Disciple at anvende dem. Disciplene havde at holde sig til de gode gammeldags Gaasefjer eller de endnu bedre (og derfor dyrere) Ravnefjer. Enhver vordende Student maatte, mente man, selv kunne skære sine Fjerpenne til, og Visdommens Ord tog sig værdigst ud, naar de var skrevne med *dem*. Det var Skrivelærerens Pligt i selve Skrivetimerne at lære Eleverne at tilskære Fjerene, og Driebein holdt saamænd ganske godt fast ved, hvad han som Dreng havde lært i Skrivetimerne, for endnu i 1855, altsaa 16 Aar efter, at han havde taget Studenter-examen, havde han ikke helt vænnet sig til Staalpennens Brug: Han havde *baade* en Fjerpen og et til Staalpen indrettet Pennekraft liggende paa Skrivebordet, og lidt efter lidt vænnede han sig til i længere og længere Tid at undvære Fjerpen.

Et af de nærmeste Aar efter 1855 var han endelig helt gaaet over til Staalpennen.

I Driebeins Tid var Skolens Elevantal saaledes:

Aar	1834—35	125	i	Latinskolen	83	i	Realklasserne	Sum	208	
—	1835—36	123	-	---	95	-	---	»	218	
—	1836—37	132	-	---	87	-	---	»	219	
—	1837—38	133	-	---	89	-	---	»	222	
—	1838	39	128	-	---	100	-	---	»	228

Skolen var altsaa stor, saa der var Kammerater nok at vælge imellem, og der var mange lystige Fyre iblandt dem, ogsaa haarde Halse, der nu og da gav Anledning til lidt Haandgemæng og lignende Uroligheder. Det er en Kendsgerning, at Krarup var hurtig i Vendingen, naar det gjaldt om at komme af med en altfor besværlig Discipel, men lige saa sikkert er det, at der er et og andet Eksempel paa, at han udviste megen Langmodighed. I saadanne Tilfælde maa der vel have været særlige Grunde, der har bevæget ham til at tro paa, at der omsider vilde komme noget Godt ud af vedkommende Elev. Gennem 8 Aar tolererede han forexempel en Discipel om hvem han selv

udtalte: Mangler Velvillie mod Lærerne, har udvist Ligegyldighed paa en aldeles skandaløs Maade; særdeles doven i Tysk. Doven, ja fjendtlig sindet mod Undervisningen i Religion, en Laps med noget særdeles næsvist i hele sin Maade at være paa. Komplet Kavalier, som tror sig uafhængig af Forpligtelser mod Skolen. — Denne Yngling gav sig efter at have taget sin Studentereksamen til at studere — Theologi; men han døde ung, saa der blev ikke nogen Præst ud af ham.

Det har vist sig umuligt at give en paalidelig Redegørelse for, hvilke Venskabsforbindelser Driebein knyttede blandt Skolekammeraterne, kun saa meget kan man sige, at han altid stod i Forbindelse med Krarups og Vilstrups Slægt, løserer eller fastere knyttet til visse af deres Repræsentanter, og at han allerede i Skoletiden sluttede Venskab med Carl Andreas Laurits Jessen, der blev Student Aaret før han selv og blev Sognepræst i Stenløse, hvorfra han og Sønnen C. C. Jessen*) nu og da besøgte Driebein, mens han var Forstander paa Jonstrup. Driebein var særdeles dygtig i Skolen. Han var godmodig og temmelig stille, og baade blandt Lærere og Kammerater var han meget afholdt. I alle sine fem Skoleaar »forsømte« han kun een eneste Gang, og denne Forsømmelse strakte sig kun over siger og skriver en halv Dag. To Gange lod man ham springe en Klasse over, saa at han egentlig kunde have taget Studentereksamen 1838, men man foretrak at lade ham blive to Aar i øverste Klasse, saa at man kunde være sikker paa det glimrende Eksamensresultat, man altid havde haabet, at han kunde opnaa.

Da han kom ind i Skolen, 14 Aar gammel, lagde man straks Mærke til hans gode Evner, og de Aars-Vidnesbyrd der blev indført i Skolens Hovedprotokol vidner om, at han var en tiltalende Elev:

- 1834—35 Klasse 3 B. Meget gode Evner og Fremgang; bryder sig ikke om det ydre. Skriver Vers.
 1835—36 — 3 A. Roses baade for Hoved og Hjerte; uden overdreven Flid ypperlig Fremgang.

---

*) Læge i København, Professor, Skolelæge 1900—1928, død 1937.

- 1936—37 Klasse 2 A. Herlige og vel anvendte Anlæg.
 1837—38 — 1 A. Har ikke havt godt af igjen at springe en Classe over; da den gode Villie og Tilfredshed med Skole og Omgivelser hos ham synes mindsket.
 1838—39 — 1 A. Meget gode Evner, vel brugte. Meget Aandsmodenhed.

Den Aandsmodenhed, der her hentydes til, viste sig blandt Andet i hans Forhold til Datidens Kunst og Literatur. Han sværmede for Thorvaldsen og var begejstret over at være med i Folkestimmelen da Thorvaldsen i Juli 1838 vendte tilbage til Danmark, og naar han senere mødte ham paa Gaden, betragtede han det som en stor Oplevelse. Blandt Datidens Digtere satte han Oehlenschläger, B. S. Ingemann, H. C. Andersen, Blicher og J. L. Heiberg høiest. Det er Oehlenschlägers og navnlig Heibergs Værker, der grundlagde hans i Studenterlivet saa stærkt udtalte Kærlighed til Theatret, og Andersens Eventyr, Verdens første Børne-Eventyr, der fra 1835 begyndte at udkomme, altsaa da Driebein var 15 Aar, maatte naturligvis gribe ham saavel som andre Børn.

Dengang var det ikke Skolens Lærere, men Universitetets, som examinerede til Studenterexamen. Skolen afholdt en Prøve og indstillede derefter til Universitetets Prøvelse de Disciple, den fandt egnede dertil. De medbragte fra Skolen en Anbefalingsskrivelse til d'Herrer Examinatorer og Censorer, og disse var i 1839 følgende 17 lærde Mænd: N. C. L. Abrahams (Fransk m. M.), P. O. Brøndsted (Østerlandsk Filolog), H. N. Clausen (Theolog), C. Th. Engelstoft (Theolog), L. Engelstoft (Historiker, Geograf), M. H. Hohlenberg (Theolog, Østerlandsk Filolog), C. Th. Johannsen (Østerlandsk Filolog), J. N. Madvig (Latin, Græsk), H. L. Martensen (Theolog), C. F. R. Olufsen (Mathematiker), F. C. Petersen (Dansk Filolog), Chr. Ramus (Mathematiker), C. E. Scharling (Theolog), Th. M. Velschou (Historiker), C. E. Werlauff (Historiker), A. Oehlenschläger (Æstetiker) og H. C. Ørsted (Fysiker). Denne sidstnævnte var Examenskommissionens Formand.

Her er en tro Kopi af den Skrivelse, Driebein medbragte til Universitetet, da han fremstillede sig til Examen. Dokumentets venstre Hjørne gengives fotografisk, men desværre lidt formindsket.

Nicolaus Bygom Krarup, Dr. Philos. Soc. Lat. Jen. Sod. hon. Scholæ Christianshafniensi, quæ Virtuti civili dicata est, præfectus, Viris amplissimis atque doctissimis, Rectori Magnifico et Professoribus Universitatis litt. Hafniensis, S.

Præstantissimus adolescens, qui jam Vobis se offert, Viggo Andreas Guilielmus Driebein. parentibus honestissimis a. d. VI Cal. Aug. a MDCCCXX Hafniæ ortus, quum puerutus mercaturæ destinatus esset, demum anno ætatis quarto decimo circumacto ad nos accessit, ut litterarum studiis operam daret: cujus consilii numquam certe aut ipsum aut parentes poenitebit.

Nam bono ingenio præditus summa et docilitate et industria tantos in artibus liberalibus progressus fecit, ut eum jam dignissimum judicemus, qui ad Vestras scholas admittatur; præsertim quum moribus sit modestissimis atque optimis.

Itaque cum benevolentia Vestræ maximo opere commendamus.

Valete, Viri amplissimi nostrique rebus favere pergite!

. . . . Dab. Hafniæ a. d. IV Cal. Oct. anni MDCCCXXXIX

(Segl)

Hvad angaar de to Dato-Angivelser vil Mange være glade ved at modtage en Forklaring. Der er jo anvendt Forkortelser. Den første skal læses saaledes: ante diem Calendas VI Augustas anni 1820, altsaa: 6 Dage før August Maaned (1ste August skal medtælles) altsaa faar man den 27. Juli. Paa samme Maade læses Skrivelsens sidste Linie: Dabam Hafniæ ante diem IV Calendas Octobres 1839, altsaa: Jeg gav (b: skrev) dette 4 Dage før October 1839, hvilket, da den 1. Oktober medtælles, er den 28. September. Den Dato-Angivelsesmaade, Krarup benyttede, er de gamle Romeres, og den hører derfor hjemme i et paa correct Latin affattet Dokument. Krarup holdt strengt paa den academiske Værdighed, og derfor var det ham ligefrem en Glæde at anvende Latin til den Anbefalingssskrivelse, Universitetet skulde have.

Iøvrigt har jeg søgt fornøden Bistand til Tolkningen af denne Skrivelse og kan derefter gengive den saaledes:

Niels Bygom Krarup, Doctor philosophiæ, Æresmedlem af vort Latinske Selskab i Jena, Rektor for Borgerdydskolen paa Christianshavn, hilser de höifornemme og höilærde Herrer. Rektor Magnificus og Professorerne ved Københavns Universitet.

Den udmærkede unge Mand, som fremstiller sig for Eder, Viggio Andreas Vilhelm Driebein, født som Søn af ansete Forældre i København den 27. Juli 1820, var som Barn bestemt til Købmandsstanden, og først efter sit fjortende Aar kom han til os, idet han besluttede at studere. Denne Beslutning vil sikkert hverken han selv eller hans Forældre nogensinde komme til at fortryde, thi velbegavet, som han er, har han ved sin store Lærvillighed og Flid gjort saa store Fremskridt i Videnskaberne, at vi nu skønner, at han er fuldtud værdig til at faa Adgang til at undervises ved Eders Forelæsninger, især da han ogsaa har en beskeden og fortræffelig Optræden og Karakter.

Derfor anbefaler vi ham indtrængende til Eders Velvillie. Lev vel, höifornemme og höilærde Herrer. Vi haaber, at De fremdeles vil nære Interesse for os og for vor Gerning.

København, den 28. September 1839.

Rektor Krarups »udmærkede unge Mand« gjorde et fordelagtigt Indtryk paa »de höifornemme og höilærde Herrer«. Det ser man af den Dimissionsattest, de gav ham. Den er mindre höitidelig end det Testimonium, Rektor havde medgivet ham, thi den er, naar Datidens gængse latinske Karakterbetegnelser undtages, affattet paa Dansk, og den har hverken Stempelmærke eller Segl. Her er en Kopi:

Til Examen Artium i October 1839 har fremstillet sig Viggo Andreas Vilhelm Driebein og paa Grund af de specielle Character for

Udarbeidelse i Modersmaalet	Laudabilis
Latin	Laud: præ cet:
Latinsk Stil	Laudabilis
Græsk	Laud: præ cet:
Hebraisk, eller Græsk istedetfor Hebraisk..	Laudabilis.
Religion	Laudabilis.
Geographie	Laud: præ cet:
Historie	Laud: præ cet:
Arithmetik	Laud: præ cet:
Geometrie	Laud: præ cet:
Tydsk	Laudabilis
Fransk	Laud: præ cet:

erholdt den Hoved-Character Laudabilis et publico encomio ornatus.

Kjøbenhavn, d. 23. Oct. 1839.

Dette bevidnes herved af undertegnede

H. C. Ørsted,
det Philos. Fakultets Decanus.

Laudabilis betyder Rosværdig og svarer til vor Tids mg = Første Karakter. Laudabilis præ ceteris betyder Rosværdig fremfor Andre og svarer til vor Tids ug = Udmærkelse. Laudabilis et publico encomio ornatus betyder Rosværdig og (med) offentlig Anerkendelse hædret. — hvilket Enhver med Lethed kan udforme paa ordentligt Dansk. Det var Skik og Brug, at Studenterne, naar de var færdige med Examen, samledes i Frue Kirke til en Höitidelighed, og de, der havde faaet den Hovedkarakter, Talen her er om, altsaa var saa udmærkede, at de burde roses offentlig, blev, som det hed, »fremkaldt« for at modtage den dem tiltænkte »offentlige Ros«.

Der var det Aar, fra det hele Land 139 Studenter. Kun 2 fik den berømmelige Karakter Laudabilis et publico encomio ornatus, og de var Begge fra Christianshavns Borgerdydskole: Driebein og Jens Lauritz Werner Jørgensen. Det er ganske interessant at sammenligne Skolens Udtalelser om disse to. Om Driebein hedder det i øverste Klasse: Meget gode Evner, vel brugte. Megen Aandsmodenhed, og om Jørgensen hedder det for de to sidste Aars Vedkommende: Flittig og samvittighedsfuld, Mangler endnu selvstændig Oversigt. I det Hele for ung og uudviklet*). Uden ualmindelige Evner har han ved stadig Flid og Orden opnaaet en ikke almindelig Dygtighed. Universitetet vurderede dem eens: Begge fik 5 Laud. og 7 Præ. Man staar aabenbart her overfor et af de mange Exempler paa den store Betydning »stadig Flid og Orden« har. Jørgensen endte iøvrigt som Sognepræst (Provst) i Maribo Hillested. For dem, der interesserer sig for Examens-Statistik har det en vis Interesse at se følgende Oversigter, der viser, at Christianshavns Borgerdydskole stod særdeles høit, hvad Examensresultater angaar.

A. Der blev 1839 fra Skolen udsendt 12 Studenter. 2 fik den oftomtalte fine Udmærkelse, 8 fik Laudabilis og 2 Haud illaudabilis.

---

*) Han var akkurat 2 Aar yngre end Driebein.

B. Tabel, der viser det hele Lands Examensresultater i Driebeins Skoletid.

Dimissionsaar	Studenternes Antal	Laud. et publ. enc. orn. (Til offentlig Udmærkelse)	Laudabilis (1. Karakter)	Haud illaudabilis (2. Karakter)	Non contentendus (3. Karakter)
1835	178	5	105	63	5
1836	168	6	86	69	7
1837	151	1	68	78	4
1838	175	2	93	77	3
1839	139	2	77	55	5
Sum	811	16	429	342	24

C. Tabel, der viser, fra hvilke Skoler og hvilke Manuduktører de i Driebeins Skoletid »indkaldte« Studenter kom.

Dimissionsaar	Studenternes Antal	Privat Dimissor Th. Rasmussen	Borgerdyd Chrhavn	Borgerdyd Kbhvn.	Metropolitanskolen	von Westens Institut	Provinsskoler			Sum
							Roskilde	Viborg	Aalborg	
1835	178	»	2	»	1	1	»	1	»	5
1836	168	1	1	2	1	»	1	»	»	6
1837	151	»	1	»	»	»	»	»	»	1
1838	175	»	»	»	1	»	»	»	1	2
1839	139	»	2	»	»	»	»	»	»	2
Sum	811	1	6	2	3	1	1	1	1	16

D. Skolernes og Manuduktørernes og deres Studenter Antal i Kongeriget Danmark og paa Island i Driebeins Skoletid.

Dimissionsaar	Skoler	Studenter	Manuduktører	Studenter
1835	23	127	37	51
1836	23	120	43	48
1837	22	104	37	47
1838	22	119	43	56
1839	20	96	31	43

Alt, hvad der er fremstillet paa disse Tabeller, viser, at som Examensmand indtog Driebein en meget fremragende Plads, og at den Christianshavnske Borgerdydskole i hans Skoleaar stod som Nummer 1, hvad Examensresultater angaar. Man kan nu spørge, om der er nogen Rimelighed i at dvæle saa udførligt ved denne Sag. Dertil bør der svares Ja, thi ikke alene giver denne Dvælen en god Baggrund for det hele Tidsbillede, men den klargør tillige et specielt Forhold, som hidindtil for en Masse Mennesker har staaet som ganske mørkt: Det er en Kendsgerning, at naar de om en Mand læser en Passus som denne: »Han blev ved Examen artium indkaldt«, saa savner de enhver Forestilling om, hvor stor denne Udmærkelse var.

Man læser, at Knud Lyhne Rahbek 1775 var »iblandt de Udmærkede« (Erslews Forfatterlexikon), at Hans Lassen Martensen var det 1827, Andreas Peter Lundahl (Fader til Jonstrups Eggert Lundahl) 1835, Odin Wolff Tidemand (der blev Forstander paa Jonstrup) 1838, Madvig var 1820 blandt »de Indkaldte«, ogsaa videre, men først, naar man har læst en Redegørelse som den, der her er givet, kan man danne sig en begrundet Mening om den Glorie, der omstraalede slige Studenter.

DIS-Danmark

1 0 5 6 1 4